

завдань у їхньому взаємозв'язку повинно забезпечити вільне входження майбутніх фахівців у простір професійної діяльності.

Тому становлення особистості студента як майбутнього фахівця повинно супроводжуватися розвитком професійної спрямованості й самостійності, загальним соціальним і моральним «дозріванням» студента.

Література:

1. Буяльська Т. Б. Гуманітарна підготовка магістрів в дзеркалі Вищої школи / Т. Б. Буяльська // Вісник ВПІ. – 1995. – №2. – С. 21-29.

2. Леонтьев А. Н. Психологические вопросы формирования личности студента / А. Н. Леонтьев // Психология в вузе. – 2003. – №1-2. – С. 232-241.

3. Смирнов С. Д. Педагогика и психология высшего образования: от деятельности к личности / С. Д. Смирнов. – М.: Академия, 2001. – 304 с.

4. Хоружа Л. Л. Етичний розвиток педагога: навч. посіб. / Л. Л. Хоружа. – К.: Академвидав, 2012. – 208 с.

УДК 378

Р. Б. Пуйда,

кандидат історичних наук,
доцент кафедри історії та політології

КУЛЬТУРА ЯК ДІЄВИЙ АСПЕКТ СПРЯМОВАНИЙ НА ЗБАГАЧЕННЯ І РОЗШИРЕННЯ ГУМАНІТАРНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Сучасна українська суспільна думка розглядає культуру як нагальну потребу і дієвий аспект самоусвідомлення і самоутвердження себе як народу, нації, що має глибокі історичні корені, і як такого, що зробив великий внесок у загальний розвиток історично-культурного процесу Європи.

Демократизація суспільства, його трансформація гостро поставили проблему вивчення та осягнення своєї історичної спадщини, в якій культурні набутки займають чільне місце. Сьогодні питання розвитку культури не тільки культурологічне, а й політичне, адже це один із вагомих чинників утвердження державності і, відповідно, визнання світовою спільнотою молодой держави — України, яка починає свій шлях.

Історія культури України вивчає культурні надбання українців, як титульної нації, та інших народів, що проживали і проживають на території нинішньої України. Об'єктом дослідження є пам'ятки духовної та матеріальної культури, створені впродовж століть і зафіксовані в тих чи інших формах. Пам'ятки розглядаються по історичній вертикалі як цілісне явище, а також за регіональними ознаками. Враховуються взаємозв'язки з культурними досягненнями сусідніх народів, оскільки жодний етнос, нація не можуть розвиватися в ізоляції. поза загальним історичним процесом.

Національна культура — це осмислення місця нації у загальному процесі розвитку людства, а для українського народу — історичне досягнення, яке утверджує його як самодостатню структуру у співдружності етнічних спільнот і визначає належне місце і роль в історичному контексті, без міфологізації, на діалектичних засадах.

Курс «Історія української культури» спрямований на збагачення і розширення гуманітарної підготовки студентів, формування творчої активності майбутніх фахівців. Ця навчальна дисципліна дає уявлення про етапи історичного розвитку, забезпечує розуміння системного зв'язку всіх складових культури — мистецтва, етнографії, матеріальної культури, наукового знання, усіх форм духовних цінностей, формує світогляд.

Історія української культури передбачає висвітлення проблем розвитку культури українського народу в контексті зарубіжної культури, а також аналіз культур у їхньому взаємозв'язку. Така орієнтація відповідає крилатому вислову великого Т. Шевченка: «і чужому навчайтесь, й свого не цурайтесь». Розвиток культури як процесу, як пізнання цього процесу має бути орієнтований на формування таких якостей людини як різнобічна освіченість, фізична досконалість, висока свідомість, моральність, розвинене почуття обов'язку. На них ґрунтується життєва та суспільна активність людини.

Як свідчать дослідження науковців ХХ – поч. ХХІ ст.ст., знання історії культури має не тільки виховне, а й надзвичайно важливе політичне значення. У зв'язку з цим важливо привернути увагу читача насамперед до оціночної та інформаційної функції знання історії національної та світової культури. Кожна освічена людина, громадянин держави, а тим більше політик, повинен уміти правильно оцінити сучасний стан культури, бачити і розуміти постійні зміни в різноманітних сферах, уміти відрізнити усталені чи нові, життєздатні культурні форми від застарілих, позбавлених життєвої сили. Без цього неможливо визначити оптимальні шляхи і засоби подальшого розвитку культури, ефективно впливати на цей розвиток. Це по-перше.

По-друге, знання історії культури дає змогу оцінити досягнення національної культури у порівнянні з надбаннями інших народів світу. Діяльність, спрямована на відродження і розвиток національної культури, самосвідомості, посилена увага до власного менталітету, звеличення культурних надбань свого народу часом призводить до певної замкненості національної культури, ізолювання від світових культуротворчих процесів.

І по-третє, політики досить часто використовують посилення на «культурний фактор» для виправдання загарбання чужих земель і багатств, поневолення інших народів. Як не раз було в історії ще з часів античності, при цьому заявляють про «цивілізованість» свого народу і «варварство» народу, проти якого здійснено агресію. До такої демагогії вдавалися і поневолювачі українського народу. Тому українські історики, культурологи з давніх часів дбали і мусять завжди дбати про пошуки нових фактів, які свідчать про самобутність культури українського народу, вагомість її внеску в розвиток світової культури.

Вивчення і ґрунтовне знання культури українського народу – одна з найважливіших складових формування наукового світогляду студентської молоді, високого рівня культури особистості, виховання високих моральних якостей громадянина України, поваги і любові до своєї Батьківщини, готовності до захисту і примноження її матеріальних і духовних цінностей.

Завдання курсу «Історія української культури» полягає передусім у тому, що він формує науковий світогляд студентів, загальноосвітній, фаховий і культурний рівень майбутнього спеціаліста. Саме цим керувалися державні органи України, прийнявши рішення запровадити у вищій школі курс поглибленого вивчення історії української культури. При цьому не ставиться завдання зробити наших студентів професіоналами у царині літератури, образотворчого мистецтва, музики, вокалу, моралі, етики тощо. Однак не може бути кваліфікованим фахівець, який не має поняття про справжню культуру виробництва, дизайн, культуру управління, мовлення тощо. Розуміння суті художнього слова, образу, краси мелодії, гуманного вчинку, пізнання історії культури того чи іншого народу, тієї чи іншої епохи збагачує особистість, формує духовність. Водночас зростає рівень інтелектуального, морально-етичного, естетичного та емоційного розвитку суспільства в цілому і окремого індивіда, його душі, сумління, свідомості, інтуїції.

Розвиток культури в Україні потребує пильної опіки держави. Духовна ж культура, у свою чергу, покликана оживити економіку та політику на рівні з етикою, естетикою та педагогікою, сформувати моральні передумови для суспільного прогресу.

Дослідники українського менталітету одностайно підтверджують його емоційно-почуттєвий характер. Українська душа не схильна до аскетизму – послідовного тривалого зречення від будь – якої втіхи, насолоди життям. Нація, попри релігійність душі, а також трагічний історичний досвід, демонструє величезну життєлюбність і життєздатність з орієнтацією на сьогоднішній день. В українському менталітеті виявляється також і позитивне колективне несвідоме начало, як довіра до доброї матері – природи. Воно спонукає до вневненої співпраці з нею, що є запорукою активності людини у світі. Звідси, дивовижні працездатність і працелюбність українського народу.

Мабуть, найцікавіший фактор становлення психіки українця – соціальний феномен “спільноти”, “малого гурту”, об’єднаного емоційно-почуттєвого, а не “спілки” на підвалинах єдиної мети. Із цим пов’язаний індивідуалізм українців.

Розв’язуючи проблеми, пов’язані з кожною із національних культур, неможливо обійти увагою питання про її походження. Національну культуру вартувало б розглядати насамперед через історію конкретної держави. Проте, як засвідчує і новітня, і давня історія, політичні кордони, зазвичай, лишаються лише штучними і нестійкими утвореннями. Вони змінюються значно швидше, ніж традиції народів, які закріплені у складному комплексі побутової й соціальної поведінки населення. у його менталітеті, що віддзеркалюється у мові, здобутках матеріальної та духовної культури.

Вагомішим доцільно вважати не політичні, а мовні й територіальні ознаки кожної з культур. Однак, розвиток суспільства призвів до суттєвого розгалуження мов і значної культурної диференційованості народів. Отже, сама мова не могла бути вирішальним чинником у формуванні культури. Вона вбирала весь життєвий досвід народу, сприяла його відтворенню в наступних поколіннях і сама змінювалася в часі і просторі. Незмінним можна було вважати лише територіальний фактор. Упродовж тисячоліть на планеті змінювалися і клімат, і довколишні ландшафти й у сучасному світі навряд чи можна знайти народ, який за останні тисячоліття хоча б раз не змінив місця проживання, не зазнав асиміляційних та інших впливів.

Українська культура належить до найдавніших культур Європи. Вона розвивалась у тісному зв'язку із європейськими культурами, збагачуючи їх, і, одночасно, збагачуючись за рахунок кращих надбань цих культур. Століттями Україна була щитом, який охороняв Європу від диких кочівників, захищаючи її культуру. Ця цивілізаційна місія дозволила розквітнути європейській культурі, але була важким тягарем для нашого народу. Сучасна українська культура, як культура європейська, повинна враховувати ці фактори, а народи Європи не повинні їх ніколи забувати.

Література:

1. Пуйда Р. Б., Мандрик Я. І. Історія культури України. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ. – 2011. – 418 с.
2. Культура українського народу. - Київ, 1994.
3. Історія української культури. Видання І. Тиктора. - Львів, 1994.
4. Історія української культури. Під загальною редакцією І. Крип'якевича. - Львів, 1994.
5. Культура і побут українського народу. - Київ, 1993.

УДК 811.111:811.161.2]362(076)

Н. Б. Савчин,

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри філології та перекладу

ПРАКТИКУМ З ПОРІВНЯЛЬНОЇ ГРОМАТИКИ ЯК ЗАСІБ АКТИВІЗАЦІЇ КОГНІТИВНИХ УМІНЬ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ

Англійська та українська мови належать не тільки до різних гілок індоєвропейської родини мов (перша – до германської, друга – до слов'янської), а й до різних структурних типів мов: перша – переважно аналітична мова, де граматичні відношення у реченні передаються вільними граматичними морфемами, а друга – флективна мова, де граматичні значення й відношення передаються за допомогою зв'язаних граматичних морфем – флексій. Саме розбіжності у будові мов, у наборі їхніх граматичних